

α') Είμαστε πολύ λά-μινόρε (άλλο εμπνευση και άλλο λυρισμός. Κ' εκείνο πάλι το άλλο δάσανο; διαρκώς έρωτοχτυπημένοι; ποῦ τὸ δάζει;) ;

β') Ἐχάναμε πολὺ καιρὸ σὲ Σύλλογους (βλέπω τώρα τὰ καλλὰ παιδιὰ τοῦ Ὁμίλου ποὺ μέρα νύχτα τρέθουν τὸ πιπέρι καὶ τὰ θλιδομαί).

γ') Ἐθυμάζαμε (ἀπὸ αὐτὸ τὸ κακὸ δὲ γιχατεπτήκαμε ἀκόμα) πολὺ, κἀνα' εὐὲ φίλους μας, ἔτσι ποὺ ἀπ' τὸν πυκνὸ τοῦ λιθχνιοῦ κληνὸ παραγνωρίσαμε τὰ χαρακτηριστικά τους. Τοῦ; ἀνακηρύξαμε ἀ σ τ ἔ ρ α ς γιὰ νὰ γίνουμε κο μ π ἄ ρ σ ο ι.

Ὅσο γιὰ τὸ σημερινὸ ἐλάττωμα (ἐγὼ καὶ ὁ Ὁμηρος) ὁμολογῶ πὼς ἴσα μὲ κἀπιο μέτρο εἶναι χρήσιμο πρᾶμμα μάλιστα ἔταν τὸ μεταχειρίζεται κανένας γιὰ ἄπλο ἀμυντικὸ).

Κἀποτε ὁ Ὁρνίθης τοῦ Νουμᾶ—Θιὸς σχωρέστον—εἶχε γράψει πὼς στὸν τόπο μας δὲν ἀρκεῖ μονάχα νὰ γράφει κανένας, πρέπει νὰ πλάσει καὶ ἀνθρώπους γιὰ νὰ διαβάσουν. Σὰ δὲν τῶχεις συνήθιο νὰ διαβάσεις μὴν κρίνεις. Διαισθησι καὶ κριτικὴ δὲ συμβιδάζονται.

Ἄφτῆ τὴν εἰλικρίνεια τὴν ἔχεις γιὰ καλὰ ἐσὺ ἀγαπητέ μου Ταγκόπουλε. Δὲ διαβάσες, νὰ ποῦμε, τὰ «Ἀθηναϊκὰ Διηγήματα» κἀποιο φίλου σου καὶ δὲν ἔγραψες.

Θυμήθηκα παραπάνω τὸν καυμένο τὸν Ὁρνίθη. Ἐρέεις τί μοῦ ἔλεγε μιὰ μέρα ἀπάνω γιὰ τὰ δύο-τρία πρόσωπα ποῦ κάθε τρεῖς καὶ λίγο λιθανίζουμε καὶ ποῦ ἔτι γράφουμε πρέπει νὰ εἶναι ἀριστούργημα; πὼς μοιάζουμε σὰν κ' ἐκεῖνη τὴν τσεβδὴ γρηᾶ—ἔδωσ' ὁ Θεὸς καὶ ἦταν τσεβδὴ—ποῦ τὴν ὥρα ποῦ διάβαζε ὁ Διάκος τὸ Βαγγέλιο καὶ ἔλεγε γιὰ τὸν Ἰησοῦ ποῦ ἔκοψε, νὰ ποῦμε, τοὺς πέντε ἄρτους, ἀφτὴ ἀπὸ κάτω σταυροκοπούμενη καὶ κἀνοντας μετάνοιες, ἐφῶναζε, «Χιστέ μοῦ τὴν ποδίτσα σου!...»

Ἄφτὰ γιὰ σήμερα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΗΣ

ΠΕΡΣΑΚΗ - ΠΕΡΡΩΤΗ

Οἱ δύο καινούργιες πνευματικὲς ἀδερφές μοῦ δίνουν διπλὴ τὴ συγκίνηση. Γεμίζουν τὴ φτωχὴ συντροφιά μας καὶ βγάζουν ἀληθινὰ τὰ λόγια ποῦ εἶχα πεῖ πέρου γι' αὐτὲς σὲ κάποια μου συνέντευξη. Καὶ οἱ δύο κρατώντας ἀπὸ τὴ γνήσια εμπνευση δὲ μᾶς συγκινοῦν ἐλιγματικά οὔτε μᾶς ἀγγίξουν ἀμφίβολα. Ἐρχονται ὀλόγια μέσα μας καὶ ἰσορροποῦν δίχως κόπο στὴ δύσκολη αἰσθητικὴ μας. Γιατὶ μὲ τὸ ἔργο τους μιλεῖ τὸ αὐθόρμητο, ἀφοῦ, πρὶν σπάσει τὴ φλοῦδα καὶ τιναχτεῖ, ἔκανε τὸ γῆρο τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ πῆρε κάθε ἐκλεχτό του στοιχείο. Ἡ Ἰουλίτσα Περσακὴ εἶναι ἡ πρώτη καὶ ἡ μοναδικὴ ρεαλιστρια ποῦ φαίνεται στὸ ἑλληνικὸ διήγημα. Ὅχι θέσει, μὰ φύσει ρεαλιστρια. Ἀκοπα βγαίνει τὸ κάθε δικὸ της, γιατί ἔχει ἄφτια τὴν ἔνωση τῶν ἀξιῶν ποῦ τῆς χρειάζονται. Μάτι δυνατό, ἔκφραση φρέσκη καὶ λιτὴ, κίνηση ἄνετη καὶ μιὰ καταπληκτικὴ συνείδηση ποῦ τί πρέπει νὰ πεῖ καὶ τί δὲν πρέπει. Ἀπόλυτὰ ἀντικειμενικὴ δὲν ἔχει ἐμπνεύσεις, στιγμὲς δηλαδὴ ἀποκαλυπτικὲς. Γιατὶ ἐκεῖνες, θαρρῶ, πὼς τὶς ἔχουνε περισσότερο ὄσο

σπρώχνονται ἀπὸ τὸν ἐσωτερικὸ τους κόσμο πρὸς τὰ τριγύρω. Πρέπει πρῶτα ὁ οὐρανὸς μας νὰ ντυθεῖ μὲ ἀστέρια, τὸ φῶς ἀπὸ μέσα μας νὰ ξεχειλίσει γιὰ νὰ ἔρθει ἡ κυριολεκτικὴ ἀποκαλυπτικὴ στιγμή. Καὶ τότε πιά ἡ τέχνη μοιάζει σὰν προμάντευμα. Ἐχει ὁμως στιγμὲς λήθης τοῦ στενοῦ ἐνυτοῦ, ποῦ εἶναι μεγάλο γιὰ τὸν ἀντικειμενιστὴ συγγραφέα καὶ σαρκωμένη τὸ πνεῦμα καὶ τὴν οὐσία τῆς σκηνῆς τὴν ξεδιπλώνει ἀξιοθαύμαστα. Μποροῦμε νὰ τὴ βροῦμε στὶς λάσπες, στὶς τρωγλες, στὶς δίπλες ἀνάμεσα μιᾶς κακομοιριασμένης ψυχῆς, κάποτε νὰ γοργοπερνᾶει κ' ἀπὸ ἀνθῶνες πιά τὴ λίγωναν μὲ τὸ μῦρο τῆς ἀυλότητος. Αὐτὰ δὲν τὰ πολυθέλει, γιατί ζητᾶει παντοῦ τὸ θεϊκὸ καὶ τὸ ὑπαρχτό. Μὰ ὅπου κ' ἂν τὴ βροῦμε, θὰ μᾶς μιλήσει ἀνάλογα μὲ κείνο ποῦ ἀπορρόφησε, Ἄν τὰ τρία σημερινὰ σκίτσα τῆς ἔξέχουν σὲ φῶς ἀλόλυτη; εἰλικρίνειας, τὸ «Μυργαρίτι» ποῦ θὰ δημοσιευτεῖ λίγο ἀργότερα, φτάνει τὴν ἐντέλεια.

Ἡ Μήτσα Περρωτὴ εἶναι διαχυτικῶς ἐρη. Ἐνας λυρισμὸς τρεμουλιαστὸς περνᾶ τὸ ἔργο της, ποῦ συχνὰ φουσκώνοντας μᾶ; κάνει ἀληθινοῦντες; κάποιες στροφές του. Ἐκεῖ ἡ ψυχὴ τῆς γυναίκας μιλεῖ μὲ τὴν ἀχτινοβόλο στοργικὴ τρυφεράδα καὶ μᾶ; ξεσκεπάζει σὰν τὰ ἀφηρικὰ μυστικά της. Στὸ διήγημά της «Σύντροφοι», τὸ ἀνήμητορο τῆς ζωῆς; περνᾶ διπλωμένο εὐγενικοῦς; συγκρατημένους; λυγμοῦς. Ὁ πόνος ἀνοιχτὸς ὄσο πρέπει, γιὰ νὰ πλάσουμε ἐμεῖς τὴν προοπτικὴ του. Τὸ χαρακτηριστικὸ μοτίβο τοῦ φθινόπωρου ἴδια σέρνεται μελαγχολικά... Ἐτσι ταιριάζει στὶς ὑποκυπτικὲς ψυχές; ποῦ δὲν ἔχουν οὔτε μποροῦν νὰ φέρουν ἀντίσταση στὴ μοῖρα. Τὸ τέλος ἔρχεται ἀπότομα καὶ δυνατό, συμπληρώνοντας ἀναδρομικὰ τὴν ἔννοια τοῦ ὅλου.

Τὸ μέλλον καὶ γιὰ τὶς δύο θὰ εἰλεῖ περισσότερα.

ΕΙΡΗΝΗ Η ΑΘΗΝΑΙΑ

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ

ΣΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑΙΑ

—Λοῦστρος βερνίκι ἐδῶ!...
 —Τόσο μικρὸς καὶ ξέρεις νὰ γυαλίζεις παπούτσι;
 —Ἐέρω!
 —Ἐμπρὸς νὰ ἴδωμε, τοῦ εἶπα, κ' ἀκούμπησα τὸ ποδί μου στὸ κασέλι.
 —Ἀπὸ ποῖδ μέρος εἶσαι;
 —Ἀπὸ τὴν Τρίπολη.
 —Πὼς σὲ λένε;
 —Γιαννάκο μὲ λένε, ποῦ νὰ μὴν ἔσωνα!
 Καὶ ἄρχισε τὰ κλάματα χωρὶς αὐτὸ νὰ τὸν ἐμποδίξει ἀπὸ τὸ γυάλισμα.
 —Γιατὶ κλαῖς, Γιαννάκο;
 —Γιατὶ νὰ μὴν κλαίω;... Μὲ σκλάβωσε ὁ πατέρας μου καὶ μ' ἔστειλε λοῦστρο... Τ' ἀφεντικὸ μὲ ἔδερνε, μὲ μαλώνει, γιατί δὲ βγάζω πολλὰ λεφτά...
 Τὸ βράδι σὰν πᾶμε μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ στὴν κά-